

## Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon

C.J. Borst

AD/STG

Nummer: 06 31 68 80 62

Corne.borst @noord-holland.nl

2 maart 2023

1 | 4

Tbv Statenvergadering d.d. 06-03-2023

Commissie EFB

Datum commissievergadering 20-02-2023

Onderwerp: Alliander, Afsprakenkader januari 2023

*Advies commissie EFB:*

De voordracht 'Alliander, Afsprakenkader januari 2023' als hamerstuk door te geleiden naar PS van 6 maart 2023.

*Uittreksel van het concept-verslag EFB 20-02-23:*

### 8. A-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (portefeuille gedeputeerde Stigter)

#### 8.a Financiën/Energie: Alliander, Afsprakenkader januari 2023 (A-agenda EFB 20-02-23 & C- Agenda RWK 13-02-23)

De heer **Roosendaal** (VVD) schetst een aantal ontwikkelingen waaruit blijkt dat de behoefte aan elektriciteit zal toenemen. Dit heeft consequenties voor het net en bijbehorende kapitaalbehoefte. Het risicoprofiel zal toenemen. Dit is echter niet duidelijk terwijl er gevraagd wordt om 50 miljoen beschikbaar te stellen. Hij zegt dat de VVD bereid is om in Liander te investeren onder de voorwaarde dat er duidelijkheid komt over de risico's en de tegenprestatie die het bedrijf gaat leveren. Hij heeft de volgende vragen:

- Is er bij GS voldoende vertrouwen dat het bedrijf voldoende kan bijdragen aan de energietransitie en waarom?
- Wanneer kan Liander garanderen dat er weer voldoende transportcapaciteit voor zowel het opnemen als opwekken van elektriciteit in alle delen van Noord-Holland is als aan deze kapitaalbehoefte is voorzien?
- Hoeveel extra kapitaal is er de komende 10 jaar nodig om de ambities waar te maken?

Voorts pleit hij voor een onderzoek naar hoe zo snel mogelijk afscheid kan worden genomen van de Duitse tak van Alliander.

De heer **Roosendaal** (VVD) wil ook weten wat de verkoop van de andere deelnemingen kan opleveren aan het versterken van het eigenvermogen van Liander.

Hij wil van GS binnen 6 maanden vernemen wat de verkopen mogelijk kunnen opbrengen zodat de mogelijke verkoopwinst aan het vermogen kan worden toegevoegd. Kan GS dit toezeggen?

Statenlid **Dulfer** (GL) is blij met instappen van de staat als grootaandeelhouder van Alliander omdat het alternatief inhoudt dat de provincie de toenemende kosten van de komende decennia moet ophoesten. Het statenlid vraagt of GS heeft gesproken over de vraag om als aandeelhouder additioneel kapitaal te storten en

wat het resultaat daarvan is. Ten tweede vraagt hij wat de meerwaarde is van het provinciale aandeel als de staat als grootaandeelhouder instapt.

De heer **Klein** (ChristenUnie) vraagt hoe de provincie voldoende zeggenschap wil behouden, gegeven het relatief kleine aandelenpakket en hoe het provincie-aandeel zich verhoudt tot het totale kapitaalbezit van Liander in de provincie Noord-Holland.

Mevrouw **Kapitein** (D66) is akkoord met de voordracht want het is niet meer dan een kader dat wordt opgetuigd om de deelneming van de staat in Alliander mogelijk te maken. Ze wijst erop dat deze deelneming noodzakelijk is om de gewenste energietransitie mogelijk te maken.

Mevrouw **Bezaan** (PVV) vraagt zich af wat de energiebehoefte zou zijn indien de energietransitie op pauze zou worden gezet. Graag een antwoord van de gedeputeerde hierop. Additioneel kapitaal van overheden als bestaande of instappende aandeelhouders, betekent de inzet van belastinggeld. Dat vindt zij een heilloos pad.

De heer **Heijnen** (CDA) is akkoord met de voordracht.

De heer **Carton** (PvdA) heeft een tweetal vragen. Klopt het nog steeds dat het toetreden van de staat aan de kapitaalbehoefte van Alliander nog niet aan de orde is en hoe ziet GS de mogelijke verkleining van het aandelenbelang van provincie Noord-Holland bij toetreden van de staat in relatie tot voorliggende opgave van het verzwaren van de regionale netten?

De heer **Hartog** (JA21) begrijpt de behoefte aan kapitaal om voortgang te boeken en is daarom akkoord met de voordracht.

Statenlid **Kostić** (PvdD) wil dat er ingezet wordt op: stimuleren van energiebesparing, borgen dat burgers meeprofiteren van de energietransitie en hanteren van het 'no harm-principe' dat ook bij ROM wordt gehanteerd. Het statenlid vraagt welke mogelijkheden GS ziet om deze 3 punten in te brengen.

De heer **Mangal** (DENK) vindt het noodzakelijk dat een nutsbedrijf in handen blijft van de overheid. Hij wil weten wat het strategisch nut is van de provincie om een klein aandeel aan te houden bij Alliander en vraagt zich af of het niet beter is om de aandelen te verkopen aan het Rijk.

Mevrouw **Alberts** (SP) vindt investeren in het algemeen nut goed. Zij wil wel grenzen stellen aan economische groei. Zij pleit voor besparing en wil dit opgenomen zien in de afspraken. Zij is benieuwd naar de zienswijze van de gedeputeerde hierop.

### *Beantwoording GS*

Gedeputeerde **Stigter** benadrukt dat het Rijk bereid is om de extra kapitaalbehoefte te versterken. Het Rijk is er echter niet op uit om bestaande aandeelhouders uit te kopen. De meerwaarde voor de provincie zit in het 'meepraten aan tafel'. De gedeputeerde wijst erop dat de provincie ca. 9% van de aandelen bezit terwijl ca. 45% van de klanten in Noord-Holland gevestigd is.

Naar rato profiteert de provincie Noord-Holland dus veel van de kapitaalinjecties van de andere provincies. De gedeputeerde zegt dat alleen het Duitse deel van Tennet in beeld is om verkocht te worden en verduidelijkt de groei van de elektrificatie: deels is die autonoom, deels vanwege het afscheid nemen van gas. Gedeputeerde **Stigter** ziet hier een maatschappelijke opgave waarin het ook een maatschappelijke plicht is te zorgen dat de infrastructuur op tijd en voldoende van kwaliteit wordt gerealiseerd.

De gedeputeerde roept op om terughoudend te zijn om inhoudelijke opvattingen toe te voegen naar aanleiding van dit afsprakenkader, mede vanwege de enorme maatschappelijke kostenpost van 100 miljard. De gedeputeerde ziet geen mogelijkheden hiertoe.

De heer **Mangal** (DENK) vraagt wat de provincie kan bereiken met het kleine aandelenpakket.

De gedeputeerde antwoordt dat de provincie meepraat over de bedrijfsontwikkeling en dat kan alleen als aandeelhouder zijnde.

De heer **Mangal** (DENK) vraagt wat het verschil is tussen subsidiëren van dit overheidsbedrijf en daadwerkelijke participatie via aandelen.

De gedeputeerde zegt dat subsidie niks oplevert. Doordat publieke partijen aandeelhouder zijn van Alliander kunnen zij nog meer kapitaal tegen aantrekkelijke condities aantrekken om noodzakelijke investeringen te doen.

Statenlid **Dulfer** (GL) vraagt hoe om te gaan met een situatie waarin het belang van de staat als grootaandeelhouder tegengesteld is aan dat van de provincie. Als voorbeeld geeft hij de door de gedeputeerde uitgesproken wens om te sturen in de volgorde waarin bedrijven en gemeenten worden aangesloten op het net.

Gedeputeerde **Stigter** hecht aan de scheiding tussen beleidsmatige politieke ambities en de rol van aandeelhouder. Gesprekken over de gewenste volgorde van aansluitingen horen niet bij de rol van aandeelhouder. Daar zijn andere gremia voor.

Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt of de gedeputeerde slechts wil tekenen bij het kruisje.

De gedeputeerde wijst op de aard van het voorliggende voorstel dat slechts een afsprakenkader is. Dat biedt geen ruimte voor beleidsmatige afspraken.

De heer **Roosendaal** (VVD) herhaalt zijn vraag over het verkopen van aandelen, benodigd kapitaal in de komende 10 jaar en wanneer de problemen in Noord-Holland opgelost zijn.

Gedeputeerde **Stigter** zegt dat de tijdelijk slimme oplossingen om te voldoen aan de vraag naar elektriciteit redelijk structureel zullen zijn.

Bijna de helft van investeringen van Alliander slaan neer in Noord-Holland. Daardoor zullen rond 2026 of 2027 veel huidige knelpunten uiterlijk opgelost zijn. Nu al moet nagedacht worden over versterking van de infrastructuur na 2026 tot 2040.

Hét probleem zal zeker niet opgelost zijn vóór 2035.

Liander mag als publiek bedrijf niet pro actief investeren. Dit is een obstakel wanneer er grote versnellingen plaatsvinden. Er worden nu stappen gezet om dit probleem op te lossen.

De verkoop van dochterbedrijf Kenter wordt voorbereid, mits de ACM toestemming hiervoor geeft.

De heer **Klein** (ChristenUnie) vraagt in hoeverre het houdbaar is dat de provincie 9% van de aandelen bezit terwijl 45% van de klanten in Noord-Holland zit.

Hij vraagt de gedeputeerde om te reflecteren op het veiligstellen van het Noord-Hollands belang bij een kleiner wordend aandelenpakket.

De gedeputeerde beaamt dat een groter aandelenpakket leidt tot een zwaardere stem in de aandeelhoudersoverleggen. De grote aandeelhouders stellen echter het algemeen maatschappelijk belang altijd voorop.

Gedeputeerde **Stigter** schat in dat het instappen van het Rijk in de regionale netbeheerders en de uniformering van hun werkwijze zal leiden tot een totaal ander landschap van energie–infrastructuurbedrijven.

De heer **Mangal** (DENK) ziet een verstrengeling van rollen die de gedeputeerde juist uit elkaar wil houden.

De gedeputeerde legt uit dat alleen gemeenten en provincies aandeelhouders mogen zijn van regionale netwerkbedrijven. Deze aandeelhouders zijn financieel niet in staat om grote toekomstige investeringen te doen. Daarom is het goed dat de staat instapt. Daarmee verwatert het aandeel van de provincie maar per saldo is er een gunstig resultaat voor het verzorgingsgebied van Alliander.

De heer **Mangal** (DENK) vraagt hoeveel mogelijkheden er nog zijn om het publiek belang te borgen als het aandeel van de provincie verwatert.

Gedeputeerde **Stigter** zegt dat de provincie als aandeelhouder invloed heeft op de onderneming en niet op de investeringen. In dat laatste geval worden petten namelijk door elkaar gehaald.

De heer **Roosendaal** (VVD) vraagt of er samengewerkt wordt met de aandeelhouders uit Noord–Holland. Hij pleit ervoor om binnen 6 maanden in deze commissie te praten over de problemen en oplossingen en bijbehorende kapitaalsbehoeften van Liander.

Gedeputeerde **Stigter** kan zich voorstellen dat Alliander aan het begin van de nieuwe bestuursperiode een presentatie geeft waarin de door de heer **Roosendaal** (VVD) gevraagde informatie wordt gedeeld. De gedeputeerde zegt dat er samengewerkt wordt met Amsterdam, met name op het gebied van het beloningsbeleid van Alliander.

De **voorzitter** concludeert dat dit een hamerstuk wordt.